

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/do-pobrania/ksiazki/210498,Pomorscy-pedagodzy-Ofiary-II-wojny-swiatowej.html>

13.03.2026, 01:19

Pomorscy pedagodzy. Ofiary II wojny światowej

Do pobrania:

[Pomorscy pedagodzy. Ofiary II wojny światowej \(pdf, 16.39 MB\)](#)

Opis

Niemieckie plany eksterminacyjne wobec polskiej inteligencji zaczęły krystalizować się wiosną 1939 r. W maju tego roku z inicjatywy Reichsführera SS oraz szefa niemieckiej policji Heinricha Himmlera powstał urząd Zentralstelle II/P (Polen), którego celem było sporządzenie list Polaków uznanych za wrogów Rzeszy. Na podstawie danych wywiadu niemieckiego w Polsce, informacji przekazywanych przez rozległą sieć agentury złożonej z Niemców gdańskich oraz obywateli RP narodowości niemieckiej, a także metodycznego monitorowania polskiej prasy i radia, latem 1939 r. została opracowana pierwsza wersja tzw. specjalnej księgi Polaków poszukiwanych listem gończym (Sonderfahndungsbuch Polen), na której znalazło się również wielu nauczycieli. Hitlerowskie listy proskrypcyjne obejmujące przedstawicieli inteligencji oraz elit państwowych z terenów Pomorza Gdańskiego, Wielkopolski, Ziemi Łódzkiej, Górnego Śląska, Zagłębia Dąbrowskiego oraz północnego Mazowsza, rozrosły się z czasem z ok. 8,8 tys. (lato 1939 r.) do ok. 80 tys. nazwisk (początek 1940 r.).

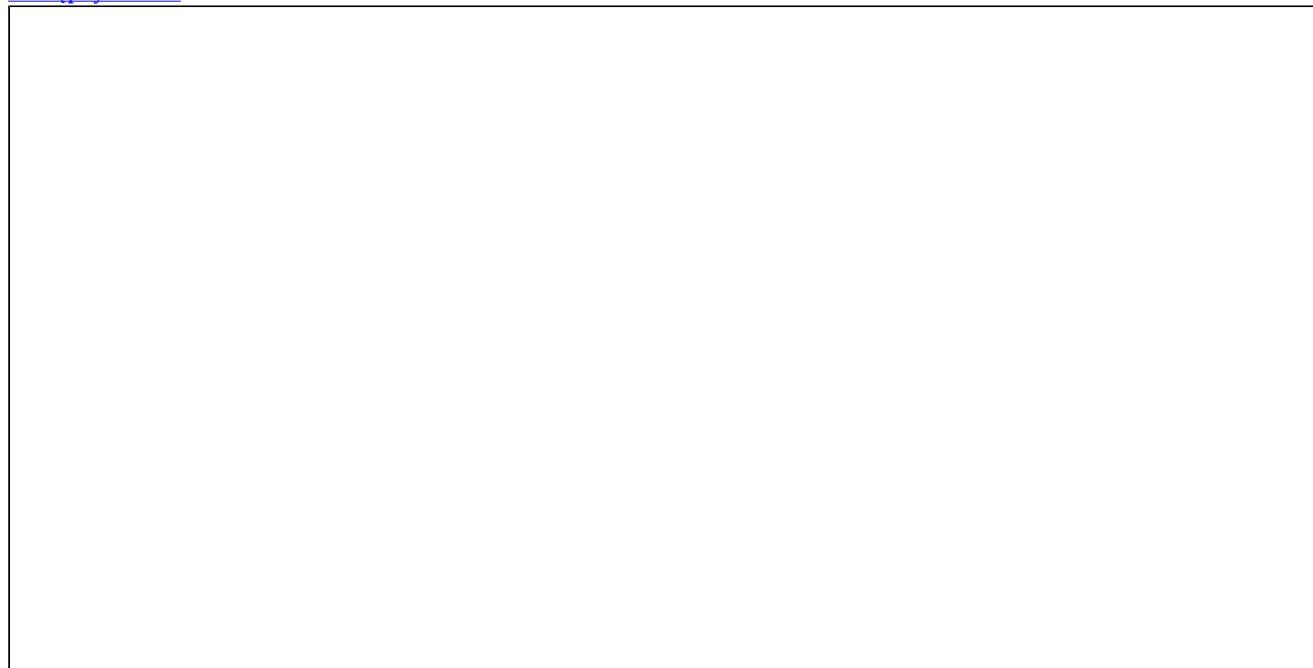
(fragment rozdziału *Polityczne oczyszczenie przedpola*).

Publikacja została wydana z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckiej Zbrodni Pomorskiej 1939 r. (przypadającego 2 października) i Dnia Edukacji Narodowej (14 października).

Pełna wersja publikacji dostępna jest w załączniku.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

[Zobacz inne publikacje](#)

[wstecz](#)

Książka

Im Schatten der Einsatzgruppen. Volksdeutscher Selbstschutz im Besetzten Polen 1939-1940

[dalej](#)